

Likkutei Sichos

About the Sicha By Rabbi Levi Telsner

Volume 11 | Beshalach | Sicha 1

ההתוועדות: השיחה נאמרה בש"פ בשלח תשל"ה (בימים הסמוכים ל"י שבט תשל"ה – שלשים וחמש שנים לנשיאות כ"ק אדמו"ר). באותו תקופה כתב אחד כתבה בעיתון נגד הטאנקיסטין וכו', והרבי ענה על זה באריכות בכמה התוועדויות. אחד מהם הוא התוועדות שבו נאמרה השיחה, מיד אחרי הרש"י שיחה. ואולי יש לקשר התוכן של ההוראה של השיחה עם מאורעות הנ"ל, וד"ל.

בסוף השיחה היו אותיות מיוחדות בקשר למבצעים – ראה בשיחון"ק המצו"ב.

בסגנונו מיוחד, ר' זלמן יפה מתאר ביומנו באנגלית (מצו"ב) את ההתוועדות ומביא השיחה על רש"י בקיצור. אח"כ הוא מתאר איך שהרבי ביקש מר' יצחק דובאוו מאנגלי לשיר ניגון. אח"כ מתאר באריכות ובאופן מיוחד את חלוקת המשקה והשמחה המיוחדת שהיתה בעת ההתוועדות.

גם ביומנו של ר' טובי זילברשטרום (מצו"ב) מובא תיאור מההתוועדות בלה"ק. בקשר לשירת ר' יצחק דובאוו כותב "הי מעניין לראות דבר שכיום נדיר, ווי א חסידישע ציור שר ניגון דביקות, ומעל כסאו של הרבי, מיט א ביטול או דביקות לרבי ולריבונו". כמו"כ מציין "כמו"כ חילק משקה לכמה אורחים. . והמשקה הי' גם עבור נשי חב"ד, והוסיף הרבי שכשיחולק לנשים להוסיף מים שלא יהא חריף מדי".

ביומנו של ר' משה חיים לוי (מצו"ב) מתואר השיחה על כתבה הנ"ל באידיש "עס איז געווען מורא'דיק צו הערן ווי אד"ש האט זיך געשטעלט קעגן דעם מיט דער מחאה (די גאנצע שול האט געהערט מיט פארכאפטע אטעמס)".

הליקוט: כנ"ל, השיחה נאמרה בש"פ בשלח תשל"ה. באותו שנה הרבי לא הגיה שיחות, חוץ מפעמים בודדות. אחד מאלו הי' שיחה הזו. אחרי שבת הכניסו חברי הוועד להפצת שיחות השיחה על רש"י, והרבי הגיה את זה. יצא לאור לש"פ יתרו (דהיינו שלא יצא כליקוט לש"פ בשלח, כמו רוב השיחות שבלקו"ש, אלא לאחר שבת. ועפ"ז מובן איך שייך שליקוט שמצויין עליו שיצא בתשל"ה הוא "משיחת ש"פ בשלח תשל"ה").

"שיחות קודש" - הנחה בלתי מוגה

- תוכן משיחת ש"פ בשלח שבת שירה ה'תשל"ה - יא -

בנוגע לביאור ברש"י בפשטות קשה כאן מדוע הם צעקו לה', וממ"נ הרי היחה להם הבטחה שהם הולכים לארץ טובה ורחבה, שהרי בכלל זה ה' ובנ"י יוצאים ביד רמה מצד ההבטחה שהיתה להם, אע"פ שזה ה' לאחרי וירדוף אחרי בנ"י וא"כ ממ"נ אם הם מאמינים בה' אז אין להם מה לצעוק כי היחה כבר הבטחה של ה', ואם הם לא מאמינים אז אין מקום לצעוק ולבקש מה' כי הם לא מאמינים, וע"ז אומר רש"י שהטעם לזה מה שהם צעקו ה' כי תפשו אומנות אבותם, שענין התפלה זה אומנות אבותם, בכל מצב שיהי' אומנותם ה' התפלה, ולא דווקא בעת צרה, אלא זה ה' אומנתם, יהי' מה שיהי' הוא נעמד להתפלל, ולכן רש"י לא יכול להביא ראיה מזה שמובא בלך לך שהי' ענין התפלה ושבח והודאה לה' על הבשורה וכו' כי זהו ענין מיוחד שהי' בשורה טובה, וע"ז ה' שבח זהוודאה, ועד"ז אין ראיה מכל האריכות שבקש בשביל סדום אם יש חמישים ארבעים וכו', כי שם זה ענין מיוחד בגלל הצרה שהיתה על סדום, לכן הוא התפלל, ועדיין אין ראיה שכל פעם ה' זה אומנותו שהי' מתפלל, כי כאן זה ענין מיוחד, או מצד שבח לה' על ענין מסוים או בגלל ענין של צרה, ועד"ז אין ראיה מיצחק ורבקה שהי' ויעתר יצחק לה', כי זה ה' על ענין מיוחד שעבר כמה זמן לאחרי שלקח את רבקה ולא ה' לו בנים, שהרי בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה, ועד בן ששים, ובגלל זה הוא התפלל, ועד"ז אין ראיה ממה שיעקב מתפלל הצילני נא, כי שם ה' חשש שמא יגרום החטא.

ולכן רש"י מביא ראיה מזה שכתוב אל המקום אשר עמד שם, היינו שהי' לו מקום מיוחד ששם ה' מנהגו להתפלל, שמזה רואים שזה ה' אומנותו שהי' לו מקום מיוחד ששם ה' מתפלל, והתפלה היתה לא דווקא על דבר מסוים כשהי' צרה וכו', אלא בכל פעם זה האומנות שלו, וע"ד בשלחני שהוא מחליף כסף אז אם אין לו למי להחליף אז הוא מחליף לעצמו, ועד"ז כאן שזוהי אומנותו, היינו שבזה החיות והגישמאק שלו, וע"ד שאמר בנוגע לבלעם שהרגו אותו בחרב, שענינו הוא על חרבן תחיל', והוא רצה לבוא עם האומנות של יהודים שהקול קול יעקב, אז בסוף הרגו אותו בחרב, שזה ה' ענינו, ששם אומרים ועל חרבן שזה לא רק בליית ברירה, אלא זהו ענינו, ועד"ז אצל יהודים שאומרים הקול קול יעקב, אז זה לא הענין רק בליית ברירה, שאז הקול קול יעקב, אלא זהו כל ענינו, (נ.א. או ווי עס שטייט אויף יעקב, איש תם יושב אהלים, אט דאס איז זיין ענין צו זיין יושב אהלים ועד"ז באברהם כתיב אשר עמד שם, דאס איז זיין ארט און יעדער וויילע שטעלט ער זיך דאווענען דארטן).

ועפ"ז יובן ג"כ מה שאומר הלאה מה תצעק אלי דבר אל בנ"י ויסעו, ורש"י מביא שכדאי היא האמונה שהאמינו ב', וכפי שרואים שבנ"י יצאו ממצרים בלי צידה לדרך שזה ה' מצד האמונה בה' שיהי' הענין של קי"ס, שמזה רואים שהם היו מאמינים כל הזמן, ובזה לא ה' להם כל ספק, ומה שהם אמרו המבלי אין קברים במצרים וכו' אז כך זה טבע בנ"א, כשהוא רואה ענין שמזה הוא מפתח אט דאס זיי געבורטשעט, אבל לאמונה זה לא מפריע, והם האמינו בה' כל הזמן.

וההוראה מזה שהענין של והקול קול יעקב, לימוד התורה ותפלה זה ענינו של יהודי, הוא יושב ולומד תורה, ואין נפק"מ אם זה נוגע לפועל או לא, אלא ענינו לשבת וללמוד, ולכאורה בשביל מה צריכים להגיד לו שזוהי אומנות של יהודי לכאורה אם הוא יודע מזה אז הוא יעשה את זה גם בלי שיגידו לו, ואם הוא לא יודע מזה אז לא יועיל מה שיגידו לו שזוהי אומנותו, (איי טענה'ט ער ווי מאנט מען פון אים דאס, ער פילט עס ניט במילא וואס פאר א שייכות האט עס צו אים, מילא איינער וואס פילט עס איז גוט, אבא עילאה מרגיש, אבער ער, פילט עס ניט).

אלא הביאור בזה שצריך להביא את הענין הזה למוחו, שכך זה, ואח"כ זה יפעל עליו, וע"ד הסיפור שמובא שאחיו של אדמוה"ז שאל אותו פעם שלומדים על כאלה דרגות נעלות אהבה עלאה ויראה עילאה, ולא שייכים לזה בכלל, (נ.א. וואס ער האט אים געפרעגט אז עס שטייט והסירותי את לב האבן, פארוואס שטייט עפעס דווקא אז דער אויבערשטער וועט אראפ נעמען נאר דעם לב האבן און ניט דעם אבן

הנחה פרטית בלתי מוגה

המוח). וענה לו אדמוה"ז שכתוב והסירותי את לב האבן מקרבך שהענין של הלב ע"ז יהודי לא בעה"ב, וזה עושה הקב"ה שמסיר את לב האבן, אבל בנוגע למוח זה נוגע אליו, והוא יכול ותובעים ממנו להחייגע בשכלו שזה יונח אצלו, ואח"כ בנוגע ללב זה כבר ה' יעשה והסירותי את לב האבן מקרבכם.

וזהו ג"כ הביאור שמדברים עם יהודי חמש דקות, או חצי שעה כי אין לו יותר זמן, ורוצים לפעול עליו וכו', ולכאורה בכזה זמן קצר לא יכולים לשנות את מדוחיו, וא"כ מה זה מועיל, אלא צריכים לראות שהוא יבין בשכלו את הדבר, ווארפס מען אריין א קערנדעל, ואחרי שהוא מבין בשכלו ה' כבר יראה שהי' והסירותי את לב האבן מקרבכם, וצריך לראות להשתדל בזה ולקרב את הזולת, וכל אלה ששייכים לאדמוה"ז שהוא מדבר על האהבת ישראל וזהו פרק לב בתניא, שצ"ל ואהבת לרעך כמוך.

וכאן המקום לדבר, איך האב געמיינס אז איך בין באפרייט געווארען פונעם ענין, איז ביום שישי ראיתי קטע בעה"ב, שזה שכותב חותם את עצמו בשם רב, ובקעפל כחוב "סעראר בריגאדע אין דער אידשער גאס". וכשהסתכלתי על מי זה כתוב, ראיתי שכותבים את זה על ליובאוויטשער הויף, ... שידע שליובאוויטשער הויף באמריקה זה הרבי הקודם, ... און אין ליובאוויטשער הויף איז ניסא קיין סעראר בריגאדע, וזה שכותב את זה הוא יותר גרוע מאביגדור שהי' בזמן אדמוה"ז, וזה עוד בושה לאביגדור לומר שהוא כמו אביגדור, כי הרב אביגדור הי' רב באותה העיר שהי' ר' לוי"צ מברדיטשוב, הוא בכלל לא מגיע לר' לוי"צ אבל איזה שהוא ערך צריך להיות, ואצלו יש עוד לימוד זכות שהי' נדמה לו שזה נוגע לפרנסה שלו, שבגלל זה הוא הלשין את אדמו"ר הזקן, אלא שהס"מ התערב בזה ויצא הענין שיצא אז מזה, מה שאין כן אצלו שזה לא נוגע לפרנסה שלו, אלא הוא סתם מתערב על ריב לא לו, ער זייל אויף רייצען די אלטע מחלוקת.

ואם אפשר לדמות את זה למשהו אז זה דומה לצאר, כשקראתי ביום שישי את זה האט מיר א קלאפ געסאן אין קאפ, וואו האב איך געהערט אזא שפראך, ונזכרתי שכך כתב הצאר בזמנו, כשהוא רצה לעשות פוגרום ביהודים ר"ל והי' צריך לתלות את זה במשהו אז קודם הוא פרסם פרוסוקול על זקני ציון כפי שהוא קרא להם שיש להם בריגאדע נגד הממשלה, ולאחרי חודש עשו פוגרומים ר"ל אצל יהודים.

ואפי' על הצאר יש איזה לימוד זכות, היות שהוא גוי והוא לא בעל בחירה, וזה הלכה בידוע שעשיו שונא ליעקב, משא"כ הוא יהודי ויש לו בחירה, אז פוגרומים על יהודים ר"ל הוא לא יוכל לעשות, ולעורר את המחלוקת הישנה נגד החסידים, זה כבר מדאי מאוחר, בשביל זה הוא הי' צריך להוולד כמה דורות קודם, עכשיו זה כבר מדאי מאוחר בשביל זה, והוא לא יוכל לפגוע בליובאוויטש ולא יוכל לפגוע במבצעים וכו',

... שומו שמים על כזו חוצפה של עקבתא דמשיחא, ניט דאס מיינס דארטן די גמרא, ומוכרחים למחזה על כזה דבר שאומר שיש סעראר בריגאדע בליובאוויטשער הויף, איך בין אויף געוואקסאן גיעווארען בזמן היבסקעי', והחחנכתו שאין מה להתפעל מהם, אע"פ שהם יכולים לאיים ולא רק לאיים אלא לעשות בפועל, ויכלו לשלוח לסיביר, וע"ד מה שהי' אצל בעל ההילולא שבאמת לקחו אותו למאסר, והי' מזה גזר דין מוות, ואח"כ גזר דין לשלוח לסיביר, והוא הראה שאין מה להתפעל מהם בכלל, ששם זה הי' מציאות שיכלו לפגוע, אבל עכשיו נמצאים אין א פרייע מדינה, הוא יכול לכתוב מה שהוא רוצה, לא יועיל לו מסירות והלשנות והוא לא יוכל לעשות שום דבר, ולא יוכל לפגוע בליובאוויטש ולא יוכל לפגוע במבצעים.

הנחה פרסית בלתי מוגה

ועוד נקודה בזה, הוא כותב שם נגד ועד רבני ליובאוויטש, הוא הרי מתכוין נגדי, ומדוע הוא מכנים שם משהו אחר, מדוע הוא לא עושה כמוני אני לא מתחבא מאף אחד, איך (אמר את שמו הק') פיר די מלחמה... נגד אלו המאשרים את החוק של מיהו יהודי, ונותנים לו גושפנקא דחית, אז אני נלחם נגדם ואלתם אליה נגדם, אגודת הרבנים נגדם, הסתדרות הרבנים, צעירי מפד"ל, ו. נגדם, וגם חלק מהמערך נגדם, ואני אלתם על מיהו יהודי עד שמשיח יבוא, און אויב עד וועט זיך ח"ו פארהאלטען, אז עד שהממשלה בעצמה וועט זיך כאפען לחקן את זה, והם עושים את זה עם גושפנקא דחית, מילא קומניסטיס אומרים שכן אומר מרקס וכו', אבל הם נותנים לזה גושפנקא דחית, וזה הכי גרוע,

ואח"כ הוא כותב שועד רבני ליובאוויטש עושים לחץ על אגודת הרבנים, און זיי ווילען זיי אריין שלעפן אין זומפ פון מחלוקת, אז מה הוא כותב על ועד רבני ליובאוויטש אני תבעתי את זה מהם, וזה לא לחץ, אלא בקשתי מהם כמה פעמים וברבים, שיפרסמו מחאה, ובקשתי מכל יהודי דתי, ומכאז"א אשר נגע יראת ה' בלבו שיעשה מחאה,

און איך וועל אויספירען בעזרת ה', ולא צריכים ללחוץ עליהם ע"ז, הם יראים ושלמים, גם הוא חבר באגודת הרבנים, אבל הוא בטל ברוב ויותר, והם יראים ושלמים, און דאס איז דער גרעסטער פאסקוויל נגדם, מה שהוא אומר עליהם שרוצים להכניס אותם בזומפ של מחלוקת, אז הוא קורא לזה זומפ של מחלוקת, ואני קורא לזה הצלח כלל ישראל ותורת ישראל, וארץ ישראל,

...ואני בקשתי שיעשו מחאה ושלא יהי' כבשו פניהם בקרקע, פעם הי' כזו הנהגה והגמ' מספרת את זה כדי שידעו מה קורה מכה הנהגה, ועכשיו אסור שיהי' כבשו פניהם בקרקע, כי אפשר לפרש את זה מדשתיק אודי לי', ולפני זמן הם לא עשו מחאה על מה שהוא כתב נגד רבנים, ואז עשו אסיפה והזמינו אותו ג"כ בגלל כבודו, ודברו אתו חדר לפנים מחדר, ורצו לפעול עליו והיות שאז הם לא עשו מחאה זה הביא שממשיך בזה הלאה צוקריגען זאך מיט נאך אידען,

והוא גם התחיל קודם עם יהודים לפני הרבה זמן, שכתב שאדמור"י פולין אשמים בזה שנהרגו יהודים בשואה, בזה שהם לא שמעו לציונים, (נ.א. און דאס וואס עס געפעלט עם ניס מיינע חסידישע פארברייגן, איז גוט אזוי ווארום אך און וויי וואלט עס געווען אויב עס וואלט אים יא געפעלן מיינע רייד),

...והוא סען שהוא מקבל פאסקווילען מליובאוויטש, אז שידע שליובאוויטש לא שולחים פאסקוויל, הוא מקבל, גם אני מקבל, אז הוא מקבל מאלה שקבל בזמנים שעברו, ומחוגים אחרים, ניס פון ליובאוויטש, בליובאוויטש אין כאלה דברים,

והוא כותב שם אז שיינע ליובאוויטשער חסידים, האבן זיך פארקלאגט פאר עס, אז אם זה נכון אז הם לא שיינע, ולא ליובאוויטשער חסידים, אוי ואבוי לאלה שהולכים פארקלאגן זאך פאר עס, ולא מתביישים בכלל לדבר אתו, לא צריך בכלל לדבר אתו, ולא לעמוד בארבע אמותיו בכלל, ובוודאי לא ללכת בדרכים כאלה לתת לו כסף שלפסיק לכתוב, חבל להוציא ע"ז שום פרוסה ושלא ידברו אתו בטלפון, ולא ע"י שלוחים, ולא לנסות להפעיל לחץ, על הקרובים ובני בית שלו, ועל אלה שמסביבו, שע"ז ישנו את דעתו, כי פשוט רחמנות עליהם שהם נמצאים סביבו, והם יכולים לסבול ממנו, ויש כאלה שוסיים שחושבים שהיות שהכסף יענה את הכל, אז יתנו לו כסף, והם הולכים ואומרים דברים בשמי וכו', אולי יוכלו לפעול עליו, אז אני אומר עוה"פ שלא ידברו אתו, ולא ינסו להשפיע עליו, פעם בזמן היבסקצ' שהם יכלו להזיק, ויכלו לסגור חדר וכו' הי' עצה לתת להם כסף, ולפעמים זה לא הועיל כי הם היו לוקחים למאסר גם עם זה, אבל הי' מה להשתדל, אבל פה הוא לא יוכל לפגוע בשום

הנחה פרטית בלתי מובה

דבר, לא יוכל לסגור חדר וכו', אז אין מה להוציא ע"ז שום פרוסה, שיכתוב מה שהוא רוצה, והוא עוד יכתוב, ועוד ידו נסול' אם העתון יכניס זאת, וזה לא איכפת לאף אחד, ולא מעלה ולא מוריד, ומה שמדברים ע"ז, זה רק אולי יכול להיות שיהי' אחד שיראה את הכתבה הזו, והוא לא יודע מה שנעשה אז יתכן שזה יפעל עליו משהו, לכן כדאי לדבר ע"ז ולקחה זמן מיהודים שיכלו לנצל את זה לדבר דברים אחרים, ולדבר ע"ז, באוורנען יענעם אידען,

ועכשיו היו כאלה שאמרו שיותר כבר לא יכתבו לו פאסקווילען, וכי אני דברתי ע"ז ב'י' שבט, וצעקתי על אלה שכתבו פארשקווילן, אז זה לא נכון, אני בכלל לא דברתי על אלה שכתבו לו מכתבים, ואני לא ידעתי מכל הכתבה הזו עד יום שישי, ולכן לא יתכן שדברתי ע"ז, הוא יכול לשמוע סליף מההתוועדות, ושיהי' לו סבלנות ושישמע את הכל, ואז יראה מה שאמרתי, דברתי על העתיד, שלא יהי' עסק לאף אחד אתו, מי שורצה שיהיה לו שייכות לליובאוויטש, ושלא יעשו לו שום דבר וכו', ה"ו לומר שאני התרגזתי ב'י' שבט, ביום ההילולא, אף א ליובאוויטשען, ואם היו אלה שיעשו כאלה דברים אז זה לא ליובאוויטש, ובליובאוויטש לא כותבים פאסקווילן רק אנשים כערכו יכולים לכתוב, ולא כאן,

ואני אומר עוד פעם שלא ידברו אתו, ושלא יהי' לאף אחד עסק אתו, איך האב זאך ניס אונטער גינומען האבן צו טאן מיט אנשים כערכו, לא הי' לי שייכות אתו אף פעם, ואין לי שייכות אתו, ואי"ה לא יהי' לי שייכות אתו, ומה שהראו לי ביום שישי זה הי' שאני חשבתי שהי' התוועדות עם קהל של אלפים איש וחשבתי שיש לסמוך על מאה אחוז, וראיתי שרק אחדים, והשאר אז חלק פוחדים מקול עלה גדף, וחלק הולכים אליו ומנסים לפעול עליו, או לתה לו כסף וכו', אז אני חוזר שלא יהי' להם עסק אתו, ושלא ינסו לדבר עליו ע"ז, הוא כותב א חסידשען פארבריינגען מיט גענצן פיס, שיהי' לו אשר לו,

בליובאוויטש יש בריגאדע, אבל בריגאדע של מבצעים און איך פיר דאס, ...און איך זאג דאס מיט די גאנצע ברייסקייט, ואני שולח אותם לפעול על יהודים וכו', (נ.א. דאס וואס ער חסמ'ט זיך אונטער בשם רב, דאס איז ניס אויסגעהאלטן, ווארום בשעה א איד, סוס א פעולה היפך פון תורה, איז מיט דעם אליין ווערט ער אויס רב, וכמדובר בנוגע א היתר וואס א רב גיט ארויס אויב דאס איז היפך התורה איז זיין פסק קיין פסק ניס). והוא כותב אז מיר פאראינטערסירט על אהבת ישראל, זה נכון באמת, אנחנו חלמדיים של ר"ע שהוא אומר ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, ובזה אנחנו פרעטענצירן, אני לא אומר שהם צדיקים גמורים, הרי ישנם ג' דברים שאין אדם ניצול מהם בכל יום וזה גם אבק לשון הרע, אבל הם יכולים להראות על מאוה יהודים שמניחים תפילין, וקבעו מזוזות, ולומדים תורה בגללם, ואילו הוא, זה כבר החשבון בינו לבין הקב"ה שהוא יתן את הדין וחשבון לאחר מאה ועשרים שנה, שיהי' יתמו חסאים ולא חוסאים ח"ו, ואני שולח אותם שעסקו בזה, ובכזה אופן עם רעש וכו', און איך פרעג בא קיינעם ניס וואס צו טאן, ניס בא עם, און ניס בא א צווייטען, איך האב ביי וועמען צו פרעגען וואס איז שלא בערך פון דעם גאנצען ענין, ושום דבר לא יוכל לעזור לו, ולא יוכל להחליט שום דבר, ויד ליובאוויטש על העליונה, ...וללחום נגד מיהו יהודי, ...וכנ"ל לא בתור אנשים פרסיים,

...ובנוגע למה שהוא כתב על ליובאוויטש, הנה כ"ק מו"ח אדמו"ר הוא בעל רחמים, אז הוא יעשה מה שהוא רוצה, ואם הוא ירצה הוא ימחל לו, און ער דארף ביי קיינעם ניס פרעגען, אבער צו אונזער אדבעט האט דאס ניס, און איך האב זיך ניס אונטער גענומען האבען צו טאן מיט אזעלכע ווי ער, ולליובאוויטש אין לו שום שייכות, יש עולם גדול שלך לשם, ויש בעה"כ לבירה זו, והוא ידאג לו, אבל כל מקום שיד ליובאוויטש מגעת, אין לו שום שייכות לשם, און ליובאוויטש דארף צו קיינעם ניס אנקומען, ויש לליובאוויטש רבנים והם יכולים לפסוק הלכות, והם

הנחה פרסיח בלחי מוגה

- תוכן מסיחת ש"פ בשלה שבת שירה ה'תשל"ה -

יודעים מה זה זומפ ומה זה מחלוקת, און איך נעם אויף זיך די אחריות אויף אלס וואס טוט זיך אין ליובאוויטש, ומה שהוא עושה זה בדיוק כמו עמלק, שקודם הוא מתחיל אשר קרך בדרך שהוא פועל קרירות, ואח"כ הוא נלחם, ובסוף הוא צועק שהוא נכד של עשיו, אז שהוא ידע שבליובאוויטש הוא לא יוכל לפגוע, ולא יוכל לעשות שום דבר, און ניס שלאפענדיק א גאנצע נאכט, חשבתי אם לדבר ע"ז בהתוועדות או לא, ובסוף החלטתי שכלית ברירה מוכרחים למחוח ע"ז, וצריכים להזהר מאלה שמשלמים רעה תחת טובה, שיסנמם כאלה שהיו ברוס'י, והם יודעים שמה שהם נשארו יהודים ולא נטמעו עם נישואי תערובה וכו', זה הי' רק בגלל המס"נ של ליובאוויטש, ולא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות פשוט נתנו לו פרנסה, והוא יודע מזה ואעפ"כ הוא הולך בגד ליובאוויטש, והוא נסה לבוא למישהו ולומר לו אולי הוא יכול לעשות משהו בגד ליובאוויטש, דער רבי דער שווער האט געהאט מתנגדים, וגם על התורה שלו שהיא תורת ה', אדמו"ר הי' לו מתנגדים ועל תורתו שהוא תורת ה', (נ.א. און דער וואס קריגט זיך אפ אויפן שווער, קריגט ער זיך קעגן די תורה פון דעם שווער, וואס דאס איז די תורה פון דעם אלסען רבי'ן און ביז צו תורתו פון ה', במילא האט ער מלחמה קעגן אויבערשטן). אז שהם ידעו שלא יועיל להם שום דבר ואלה שעוסקים במבצעים אז הם ימשיכו לעסוק בזה ביתר שאת וביתר עוז, ושמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ביחד עם תלמידיו ותלמידי תלמידיו, יהי' הולך וגדול...

(חסר הסיום - כהנ"ל הוא ר"פ בלבד ושלא ע"פ סדר הענינים)

ברך ברכה אחרונה, לאחר מנחה התחיל לנגן ופרצת.

* * *

We had our usual long discussion about the Rebbe. I intimated that it seemed that the Rebbe wanted his Chassidim to come more often. I said "*nür darfen areinchappen vos men ken - ven men ken,*" which means simply that we must make the most of our Rebbe. We should seize every opportunity to spend as much time as possible with the Rebbe imbibing knowledge and Torah, and as often as we could manage to do so.

We also visited the Rebbetzen a second time before we left for England. She was in a really jolly mood. We told humorous stories and her laughter was hearty and spontaneous. The Rebbetzen made the best joke of all - she said that the Rebbe does not consider himself as a world leader! That was really a 'good one.'

I was then a bit cheeky. I asked the Rebbetzen for a photograph of herself for me in exchange for those which I had given her. We have dozens of pictures of the Rebbe but not **one** of our Rebbetzen. She promised that when we came for Shovuos she would allow us to take a photograph of her.

Everyone keeps asking me, "What does the Rebbetzen look like? What does she wear?" and so forth. I relate the story to them about the man who rushes out of a house and asks a lady standing near whether she has seen a girl go by. The woman asks, "Was she wearing a blue hat with a red feather?" "Yes, yes," replies the man. "Was she wearing a blue checked blouse, a navy pleated skirt, blue high heeled shoes with silver buckles and was she carrying a red leather handbag and a pink umbrella?" "Yes, yes," says the man. "Well" replies the woman, "I never noticed her." This is true of a lot of people and especially me. I only see the face of the Rebbetzen, I can never recall what she wears.

I had a nice experience the following day. A sleek Cadillac drew up to '770.' At the same moment the Rebbetzen's sister came down the drive. I assumed, correctly, that this was Rebbetzen Gurary, because she looked very much like our own Rebbetzen. I dashed forward to open the door of the car for her. She looked at me - first with horror - and then with amazement. She had never had this courtesy paid to her at '770.' I explained to her that in England a gentleman always opens the car door for a lady.

I was then astonished to notice that the driver whom I thought was a young girl of eighteen, was our very own Rebbetzen. She is, of course, very petite and she looked very chic and smart. The Rebbetzen gave me a wave, a glad smile and drove off.

On Friday evening, after an excellent Shabbos dinner at Malka's (Zuntz) apartment, we were joined by a few of our Manchester Yeshiva boys: Lipa Brenman, Elli Sufin, Barry Weinman, Dovid Hickson, Dovid Abenson and Shaul Cohen. We sat around nashing and drinking soda and I told them stories about the Rebbe and about '770.' I then described various humorous incidents and the boys were splitting their sides with laughter and rolling upon the floor.

They had come, ostensibly, to invite Avrohom and myself to a Melava Malka in honour of Shmuel Arkush who was leaving '770' to take up permanent residence in England. We did attend this function which took place in the bedrooms of Dovid Abenson and Barry Weinman and others. All the beds had been removed, and a nice spread of herring, beer, soda, herring, crisps, herring and cake, nuts and more herring had been provided. We sang nigunim, told stories and young Lieberman recited a Sicha of the Rebbe very well indeed.

Shabbos morning in Shul, I met the usual opposition, denunciation and disapproval (shush, shush and shush) when I sang 'Hu Elokani' with the assistance of a few of my loyal friends. Poor Benzion Kravitz was actually physically assaulted by some stupid men thumping him on his back to quiet him. Everyone should know by this time that the Rebbe has told me to sing and sing and sing.

At 1.30pm promptly, the Rebbe arrived for the Shabbos Farbrengen. The Rebbe gave a very interesting Rashi Sicha.

In this weeks Sedra (Beshalech 14:10) it states, "*Vayitzaku*" "and they cried," they prayed. Rashi explains this by asserting that "they took upon themselves - they adopted the occupation of - their ancestors." Rashi then quotes the following examples:

- (1) About Abraham (Breishis 19:27), he “came to the place where he had stood” and our rabbis explained that this was a hint that he prayed (actually he instituted the Shacharis morning service).
- (2) About Isaac (Ibid 24:63), he “meditated in the field.” The rabbis again explained that this was a hint that he prayed (he initiated the Mincha afternoon service).
- (3) About Jacob (ibid 28:11), “he met the place.” Once again this is a **hint** that he prayed (and instituted the Maariv evening service).

In these cases just mentioned, our forefathers prayed, but for no apparent reason.

The Rebbe asks:

- (a) Why does Rashi have to explain **why** they cried? They were obviously in trouble.
- (b) If Rashi wanted to explain the word “*vayitzaku*,” why did he not do so when it appears previously in Shemos (2: 23)?
- (c) How can we call prayer an occupation? In any case the Torah tells us that the occupation of our forefathers was shepherding.
- (d) Why select verses which indicate prayer only in the form of a hint, when we do find that it explicitly states that our forefathers **did** pray? For example, Abraham prayed when he appealed to G-d to save Sodom. Isaac prayed to G-d that his wife, Rebecca, should be blessed with a child, and Jacob prayed to G-d before his clash with Esau.
- (e) In any case, why did the Jews need to pray to G-d at all. He had already promised to bring them to the Land of Israel. If they had faith, why pray? If they had no faith, what was the use of praying?

Rashi replies, “they adopted the occupation of our forefathers” who did **not** pray for any ulterior motive (even to save themselves from an undesirable situation), but because this was their natural occupation - their constant practice.

Similarly, it was not necessary for the Jews to pray to G-d at this moment because He had already promised to bring them to Eretz Yisroel. Rather, they prayed because this was their natural occupation - the Jewish response to any situation.

Therefore, Rashi supports this view by quoting these three verses where prayer was not required for any specific reason. They davened because it was their natural occupation.

When our forefathers **did** pray for a specific reason and it became very obvious why they prayed, Rashi does not need to comment; just as in the case of the first “*vayizoku*” in Shemos (2:23) when the Jews implored G-d to rescue them.

Only in **our** case, when there seems no reason for praying, does Rashi make his point as above.

From this, the Rebbe derives the following lessons:

Prayer, Torah study and the performance of Mitzvahs should be approached as our normal “occupation” and not for any other motive such as praying **for** something, etc.

We should not be discouraged by our fellow Jews who appear to have no connection with Torah, Prayers or Mitzvahs, but to realise that essentially and truly the natural occupation of every Jew is Torah and Mitzvahs. It is merely concealed and it is our duty and privilege to bring it out into the open.

The Rebbe then disclosed that some ‘Chassidim’ had become involved in a campaign against a journalist from a Jewish newspaper who had criticised the Rebbe. These ‘Chassidim’ had threatened this writer with dire consequences if he continued his vituperation against the Rebbe - even physical violence was threatened against him and his family. The Rebbe was terribly annoyed with these ‘Chassidim.’ The Rebbe did not require, nor did he need any assistance or help. (In any case, I say that this is exactly what the writer wanted. He printed large bold headlines in his paper attacking the

Rebbe every day. Everyone rushed to buy his paper, even our own Lubavitchers were anxious to find out what was being written about our Rebbe. Circulation of his newspaper was up and business was booming. What better way to sell his 'trash' than to headline his attack on the Rebbe and on Lubavitch?

The Rebbe showered blessings on all those who were working for the five mitzvah Campaigns? These boys **did** have Kosher Tefillin and Mezuzahs. They should take no notice whatsoever of those who **vindictively** vilify the Rebbe and Lubavitch. Those people were against G-d and we shall carry on our work with G-d's help. **We do** keep to the *Shulchan Aruch* (code of laws).

The Rebbe added that he has broad shoulders and he takes full responsibility for everything at Lubavitch. He even likes Burg and Rafael, but he hates the '*Mihu Yehudi*' law. We will build up Eretz Yisroel in spite of these people who oppose the '*Mihu Yehudi*' *al pi Halacha*. It is G-d's war we are fighting.

This Farbrengen then blossomed out into a wonderful freilech affair. The Rebbe asked Rabbi Dubov to come forward and requested him to sing a solo. His voice was not as strong as in the past and it quavered a little, but he did very well.

The Rebbe then handed me a bottle of vodka, first pouring out a little into a paper cup so that I could say Lechaim to the Rebbe. This bottle I had to take home to Manchester for a Lubavitch Farbrengen. Hershel Gorman received a bottle - "You work hard for the new Tanya." Ben Zion Hackner was given one to celebrate with the women's Lubavitch in London (he is a ladies man). Bobby Vogel received his for Hampstead. Menachem Mendel Katch's bottle was probably for 'general purposes' (I didn't discover the real reason), and Shmuel Arkush received a bottle for his wedding seuda.

What constitutes a freilech Farbrengen? As far as we - the Chassidim - are concerned, when the Rebbe shows us that he is happy, then we are happy. When the Rebbe wants us to sing, then we all sing. When the Rebbe waves his arms in quick tempo, then we all sing in quick tempo and when the Rebbe stands up and flings his arms about, urging us on, then we all jump up singing lustily and yelling the nigun in time to the Rebbe's beat, with everybody bobbing up and down. The whole hall has the appearance of a storm-tossed sea, the boys' faces resembling huge, white crested waves rolling furiously downwards and upwards in time to the ever-increasing tempo of the nigun. When the Rebbe signifies that he now wished to address us, we flop back onto the bench very happy and exhilarated, but completely exhausted. We then listen to another Sicha from the Rebbe.

How do we reach such a high state of ecstasy? It does not happen very often. My own view is as follows: The Rebbe speaks on a vital subject concerning Klal Yisroel, on which he has very strong feelings. For instance, '*Mihu Yehudi*' or the press articles mentioned previously. This upsets the Rebbe very much indeed and when he has concluded this talk it leaves him very depressed, aggravated and disturbed. The Rebbe then considers that it is, after all, Yom Tov or Shabbos and in any case, the Psalmist says "Serve G-d with *simcha*" - with happiness and joy. Furthermore, it states in Tanya that one should shake off and banish dejection, sadness and depression.

Sitting facing the Rebbe, I can see him making a superhuman effort to overcome this depression. I can see the deep concentration on the Rebbe's face and the beads of perspiration forming on his forehead. At the same time, his head is conducting the nigun faster, faster and still faster until the Rebbe reaches that high degree of ecstasy and completely breaks through this barrier of dejection.

The Rebbe has to concentrate great physical efforts and power to force himself out of this sadness. This is a positive example to all of us of how to serve G-d with *simcha* and with joy.

The Farbrengen terminated at 5.25pm. In 25 minutes time at 5.50pm it was 'out Shabbos' and time for Maariv. Meanwhile, we had to daven Mincha first - and what about Shabbos dinner and the Cholent?

Well, many years ago the Shabbos Farbrengen took place almost immediately after the morning service. Many women complained that there was no time for their husbands to make Kiddush for their families, let alone to have their Shabbos meals together. Therefore, the Rebbe - as always considerate - decided to leave sufficient time before the Farbrengen to give everyone the opportunity to go home and look after their families. The Farbrengen now commences at 1.30pm sharp, which sometimes

leaves as much as an hour and a half to spare from the termination of the morning service until the commencement of the Farbrengen.

Yet, in spite of the fact that the Rebbe had purposely and deliberately left sufficient time for a man to have his meal with his wife and children, we still get the perennial arguments whether one should eat the Shabbos meal before or after the Farbrengen. For example, "The Rebbe does not eat before, so therefore, I should not eat," and "If we eat, we may fall asleep during the Farbraingen, which would not be good for us, nor polite to the Rebbe," and so on and so forth.

On this Shabbos, after Yud Shevat 5735, it was conclusively proved that one **should** eat before the Farbrengen - Why? Because if one had not eaten before, there was no time to eat afterwards. Someone told me that it was the first time ever that he had partaken of his Shabbos meal whilst listening to the gramophone and answering the telephone.

After Maariv, the Rebbe was expected to come outside to be *Mekadesh* the moon. I had already said this prayer at home before leaving England. (It is a good thing to be *Mekadesh* the moon before leaving on a journey said the Rebbe last Shovuos). But I could not miss the chance of joining the Rebbe as I always do when in Brooklyn. So, during this service I again had the merit to exchange the *Sholom Aleichem* with the Rebbe.

Sunday night at 12.20am I entered the Rebbe's study for my Yechidus.

The Rebbe said "*Sholom Aleichem* Reb Zalmon." He then asked, "Why did **Mrs. Zalmon** Jaffe not come with?" The Rebbe was really upset, emphasizing the **Mrs. Zalmon** was a direct reproach to me. (When the Rebbe writes to my wife he refers to her as Yacha Reisel - her own Hebrew name - not **Mrs. Zalmon**) I should have persuaded Roselyn to accompany me. The Rebbe had stated once before a few years ago that I must not come to Brooklyn without my wife. Here I was without her. I protested to the Rebbe and told him that I had written a letter informing him that Roselyn was remaining at home this time. The Rebbe remarked that he thought that this was just a threat and that I would ultimately persuade Roselyn to come along with me.

We discussed the Tanya. I indicated to the Rebbe that we should have twelve leather-bound copies ready in a few months time. The Rebbe queried, "months?" We made a list of those who would receive one of these first ever copies of the Hebrew/English Tanya. The Rebbe would receive, of course, copy number **one**.

I gave regards to the Rebbe from the Rebbetzen. I informed him that she looks really lovely (*kein Ayin Hora*).

I asked the Rebbe for a Farbrengen on Monday, Tu B'shevat. The Rebbe exclaimed "Another Farbrengen?" "Yesterday, Shabbos, we had a Farbrengen and the Rebbetzen and myself missed our Shabbos dinner and the cholent, and so did many other families."

I insisted that we could have a short one. The Rebbe said that he would have to ask his wife, but that he would try his best. In England these two remarks would mean it is '*farfalen*,' hard lines and nothing doing! In the case of the Rebbe however it means exactly what it states, and if the Rebbe would do his best, we could be assured that there would be a Farbrengen.

As the Rebbe had especially asked me to come to see him, I suggested that this trip was a social visit. I would leave the 'business' discussion - the *Brocha's* and so forth - until my usual time - Shovuos.

I then wanted confirmation from the Rebbe that the message he asked me to convey to Hilary and Shmuel was correct. That this year Hilary brought three children and next year the Rebbe expected Hilary and Shmuel and all eight children (*kein Ayin Hora*). The Rebbe said that I did **sometimes** change his messages and quotations a little, but on this occasion it was correct. If it did **not** interfere with the children's studies, the Rebbe would be happy and pleased to see all Hilary's family on Shovuos.

I asked the Rebbe whether I could again have the use of the apartment over the Kolel for our Shovuos visit as usual. The Rebbe agreed to this. (I went to the Kolel to inspect the apartment. Rabbi Michael

שמישהו כתב לרבי שאולי ימצא מישהו שיתרגם השיחות בפרסית, וענה הרבי ת"ח מראש ובהקדם כיון שאו גם דוברי פרסית ייהנו משיחות קודש. ועוד נאריך בהודמנות.

מ.ג.

בס"ד. מוצש"ק פ' וישלח, ה'תשל"ה
 לכולכם יקרים לאיו"ט

הפעם המוראל והמצב רוח יעלה בהרבה, כשסוף סוף מתיישב החלום שעליו חשבו כולם זמן רב. שוב באותו בית באביגדורי תתאסף המשפ' בקירוב מקום גשמי, בוודאי יספרו גם את החוויות, ובמיוחד האחרונות מבית חיינו מהתוועדות ד' שבט והשבת שלאחריה, איך שהיו מסובים ב' שבט כל ראשי מדינת אמריקה, ראשי עירייה ושליח מהגשיא דאמריקה. כ"א הגיש לרבי מכתב או מפתח וכו', ראש נציגות אל על, הקונסול הראשי ועוד. אחד מהם הבטיח לרבי 1/2 מיליון דולר למבצעים, עוד אחד שנכנס ביום ה' ליחידות נתן 35 אלף דולר, וכהנה רבות. מזע"ה בפועל דעם ומשלו מים עד ים, והשיחה ב' שבט לאמריקה וראשיה, וכנראה תתורגם לאנגלית ותישלח לכל אלו שהשתתפו בה.

מצד שני, יש לראות את העגמ"נ הרבה של כ"ק אד"ש, ודווקא מהרסייך ממך יצאו כמו ששמענו בשיחה האחרונה ב' שבט וכדו' בסיום ההתוועדות דשבת, ונגמרה ההתוועדות סמוך לתפילת ערבית ושוב לא אכלו סעודת שבת, וכמו

הרבי "ת"ח ות"ח לבשו"ט ויראה פירות טובות לשמים ולבריות" וכדו' רבות. וכאן רואים את האומץ והפעולות של כאו"א מתלמידי הישיבות דליובאוויטש בכ"מ ובכל פינה שמופיע או נמצא, כמובן מלבד המבצעים הכלליים, כנ"ל, ה"ה נעשה למרכז באותו מקום, פועל ומפעיל אחרים, ודווקא הכל נעשה בשקט ושלוה מבלי שיכתוב ע"ז בעיתונות, און אזוי גרייט מען צו די וועלט צו משיחן - לעשות דירה בתחוננים. כמובן שכ"ז חודר לכאו"א מהמסתופפים תחת קורת גג זו. ולבינתיים נחזור למרכז - כולנו מתכוננים לשמוע את תפילותיו של כ"ק אד"ש במשך יום י' שבט. הודו לה... קראו בשמו... כשעוד לפני תחילת התפילה מסיים את פ' הקרבנות שיבנה בהמק"ד ב"ב... ושוב בתפילה וימלא כבודו את כל הארץ... והיה ה' למלך על כל הארץ.. בכל אות ומילה אפשר להרגיש ולהבין (עד כמה שניתן לנו) את המשמעות שבה ואיך שמבטאה את תוכנה, כל הגה קל נכנס לעורקי הנפש ופועל פעולתו.

ואסיים בינתיים עד להתוועדות הקרובה, ולקיום היעוד (כבסיום שיחות ק') בגאולה האמיתית והשלימה יוליכנו קוממיות לארצנו. טובי'

נ.ב. תמיד שוב נפגשים פה עם תלמידי וחברי האבא מצרפת. בשבוע זה היה כאן זילבר תלמידו של האבא. גם סיפר שכשנכנס פעם הראשונה לרבי, הזכיר שהרבי דיבר איתו בפאריז, אז שאלו הרבי ובמה בחנתי אותך?... תמיד מעניין לשמוע מאנשים קרובים וכו'. מעניין,

לא נמצא שם, כולם משתתפים ושמחים וששים למילוי שליחותו, וכמו שהרבי איחל לו היום ביחידות "בהצלחה רבה ומופלגה".

כך שוב ניצבים ליד דלתו של הרבי מכל פינות וקצוות תבל, בשבוע שעבר נכנס זמן יפה הידוע מלונדון ובתו"ד גם ביקש שהרבי יתוועד בט"ו בשבט, והרבי ענה לו "עדיין אני חייב למיסס שניאורסאהן את הקוגל והמשולגט שלא אכלתי בשבת, בכ"ז אני יעשה את הצד הטוב". ואכן הייתה התוועדות. ובוודאי גם אתם הצלחתם לשמוע אותה. ושוב איך שהרבי הדגיש שהולך עם כאו"א שהולך בשליחותו, וכמובן שוב כמה זה מוסיף מרץ וחיות וחיל בכל המבצעים, לקראת מר דא מלכא משיחא ובקרוב.

להשתמע, טובי

מה.

בס"ד. יום ב', ער"ח אדר חודש שמרבים בשמחה, תשל"ה
לכולכם יקרים לאיו"ט
רב שלומות!

כבר עברו מספר שעות, יתר על כן מספר ימים, מאז היכנס ליחידות. אך ענין זה הוא (ככל העניינים ב770) למעלה מגדר הזמן. חשים בכל רגע, לא זו בלבד שאך לפני שניות אחדות יצאתי משם, אלא יתר על כן אפשר להרגיש בכל זמן כאילו נמצאים עתה במעמד נעלה ונשגב זה. ולצורך בעצמי הנה אני עומד מול הדרת פני קדשו. דבר זה לא יישכח. גם מי שבטבעו

שהרבי אמר, שמה שרוצה פלוני להילחם בליובאוויטש בין כה לא יצליח, כיון שיד ליובאוויטש על העליונה "איך בין בעה"ב אויף ליובאוויטש" צי ער ויל יע אדער ניש, מה שאדבר אינני צריך להסכמתו, וב"ה שאינו אחוז ממני, דהי' לי בזיון אם אותו אחד היה מחזיק ממני, ושלא יעמדו תוך ד' אמותיו וכו'. ואלישע בוודאי יספר ע"ז באריכות. תוכן שאר השיחות כתובות חלק מעבר לדרך (מצו' הנחה מההתוועדות ע"י בנימין). בהתוועדות היה מעניין איך שהרבי שליט"א ביקש לאחד מזקני החסידים כבן 80 שנה ומעלה (הרב דובוב מאנגליה) שיר חסידי, היה מעניין לראות דבר שכיום נדיר, ווי א חסידישע ציור שר ניגון דביקות, ומעל כסאו של הרבי, מיט א ביטול און דבקות לרבי ולריבוננו, כמו"כ חילק משקה לכמה אורחים וביניהם מאנגליה, והמשקה היה גם עבור נשי חב"ד, והוסיף הרבי שכשיחולק לנשים להוסיף מים שלא יהא חריף מדי.

ובינתיים, כל טוב ולהתראות, טובי

הלעקאח, מהתוועדות י' שבט. ודאי שמעתם גם על חלוקת הדולרים כ"א 2 דולרים. המנקהים שוב המחלקים וכ"א ניגש פעמיים לקבל ולחלק.

מד.

בס"ד. מוצש"ק פ' יתרו, תשל"ה

לכולכם יקרים, רב שלומות!

שוב היום הייתה התוועדות חסידית "צאתכם לשלום". אחד האברכים נוסע בשליחות לצרפת, לעיר שעדיין אף אחד

תשורה משמחת נישואין - י"ט שבט תשע"ב

פעולות - קונני פון לאס-אנדזשעלעס האט ווידער געבראכט א שליסל פון א נייעם "בית חב"ד" וואס ער האט געעפנט אין א שטעטל אין קאליפארניא וכו' וכו' - צוויי פעק מיט אזעטיקע מתנות האבן זיך אויפגעהויבן אויפן טיש פון אד"ש... אלע גייען צו צו אד"ש און שטרעקן אויס די האנט - אד"ש רעדט מיט יעדערן, נעמט די מתנה, פרגעט אפאר שאלות און רעדט... עס איז אויך דא דער שרייבער הערמאן וואוק. עס געדוירט א משך זמן. אין די צייט האט מען געזונגען אסאך פרייליכע ניגונים, לדוגמא יפרח בימיו, כלה שארי וכדו'. און גלייך נאכדעם הויבט אן (בשעה 10:15) אד"ש די דריטע שיחה מיט א הוכרת תודה צו ממשלת ארה"ב וואו ער דערמאנט דריי ענינים - דעם העלפן אין דעם באפרייען פון דעם פריערדיקן רבי'ן פון תפיסה, דעם העלפן ביים אנקומען אין ארה"ב וכו' וואס פון דעם קומען ארויס 3 הוראות - בנוגע צו דער קאנסטיטוציע פון ארה"ב האט אד"ש אפן געזאגט אז די ממשלה מוז שטיצן די מוסדות ועניני הדת (ישיבות וכו'), בנוגע צו העלפן אידן ארויסגיין פון רוסלאנד, אבער עס מוז זיין אן א רעש (שזהו פעם הראשון מה שאד"ש יוצא בגלוי עם כרוז כזה - שממשלת ארה"ב צריכה לעזור ליציאת היהודים מבריה"מ), און דריטנס בנוגע צו העלפן ארץ ישראל, אויך אין נשק (וואס דער פשט פון נשק איז ניט אז ס'דארף זיין א מלחמה, נאר דאס גופא אז בא אידן איז דא נשק וועט אפהאלטן דעם שונא צו ארויסגיין מלחמה האלטן). אויך א הכרת תודה להנהלת העיר ניו-יארק - אבער עס איז אלץ געווען ארויסגעטראגן אין אותיות בנוגע צום פריערדיקן רבי'ן - בעל ההילולא.

בין כל השיחות זיינען צום רבי'ן צוגעגינגען אסאך אורחים. אויך (כדרכו בכל פעם) הרב שמחה עלבערג. נאכדעם האט דער רבי שטארק געפאטשט מיט די הענט. דער רבי האט אויך גערעדט וועגן מבצע נש"ק בתוך שאר המבצעים. סיום על מס' סנהדרין, מאמר ד"ה באתי לגני (מיוסד על פרק ה' דמאמר של בעל ההילולא) פאר 35 מינוט, ניגון בך ה' חסיתי, שיחה ע"ד חת"ת ומגבית כ"ה לחי, שיחה ע"ד מיהו יהודי ומבצעים... למשך חצי שעה, חלוקת הדולרים, ניגון הכנה, ניגון אדה"ז (בבא רביעית פ"א), ניע זשוריצקי, שיחה קצרה, והתחיל לנגן ופרצת, עמד על מקומו ורקד ומחה כפיים **חזק מאד**, ברכה אחרונה, ובשעה 3:35 לילה (לפנות בוקר) עמד, התחיל שוב לנגן ופרצת ויצא מביהכ"נ.

היינט, שבת, האט זיך די התועדות אנגעהויבן כרגיל 1:30 און האט זיך געענדיקט 5:25, מנחה האט מען געענדיקט 5:40 - פארשטייט זיך אז עס איז שוין געווען שפעט צו גיין עסן סעודת שבת און 5:52 האט מען

שול און אין ספרי' פון אד"ש - וואו עס זיינען געזעסן געוויסע "גרויסע" מענטשן. (דאנערשטיק, אין די נייעס פון טעלעוויזיע האט מען געוויזן אונזערע טאנק'ען, דעם פארבריינגען און אויך דערציילט אביסל וועגן ליובאוויטש - איך בין פונקט געפארן מיט די לייכטער, און זייענדיק בא איין משפחה האב איך עס געזען בא זיי אין טעלעוויזיע - עס איז געווען זייער שיין צו זען דאס אלץ אין טעלעוויזיע).

עס זיינען געווען אסאך פוטוגראפן און אויך פון קינא. א האלבער באנק פון הינטער אד"ש איז באזעצט מיט מענטשן אן בערד - מען זעט גלייך אז דאס זיינען חשוב'ע געסט...

8:55 - ווארטנדיק אידער אד"ש גייט אריין - הויבט אן דער עולם צו זינגען נאפאלעאן'ס מארש...

9:00 - איבער דער גרויסן געפאקטן זאל פליט דורך א "שא" - און דער גאנצער זיצנדיקער טייל פון זאל הויבט זיך גלייך אויף... פון דער זייטיקער טיר גייט אריין מיט גיכע טריט כ"ק אד"ש - באגלייט מיט הרב חודקוב, גייט אויף גיך צו צו זיין קסא קדשו און זעצט זיך אוועק, דער גאנצער עולם זעצט זיך אויך... עס איז א מורא'דיקער ציור... (נוסף גם **כמות** האנשים). א פאר רגעים איז שטיל, און אד"ש הויבט אן די ערשטע שיחה... שלום, אף הוא בחיים, טופח על מנת להטפוח להאיר העולם, ואתם הדבקים. דער שיחה האט געדויערט 16 מינוט, און דערנאך האט מען געזונגען "אימתי קאתי מר". 9:25 האט דער רבי אנגעהויבן די צווייטע שיחה. דער רבי האט גערעדט וועגן ענין ה נשיאות (על הגוף, משפחה, עיר - שליחות אויפטאן). אויסניצן יעדע רגע - לא ברא לבטלה. ם.

נאך דער צווייטער שיחה הויבן אן צוגיין צום רבי'ן די "חשובע" אורחים - עס זיינען דא א ספיציעלער שליח פון פרעזידענט פארד (מען דערציילט אז באסיפת הממשלה האט מען אויפגעהויבן די שאלה בהענין, אז דעם ליובאוויטשער רבי'ן ווערט 25 שנה לנשיאותו - ווי זאל מען עס אפצייכענען, און עס איז באשלאסן געווארן צו שיקן אויף דער התוועדות א ספיציעלן שליח מיט א באגריסונג. דאכט זיך אז דער זעלבער שליח איז שוין אמאל געווען בא אד"ש ווי א שליח פון ניקסאן), א שליח פון גאווערנער פון שטאט ניו-יארק, דער מער (מעייאר) פון שטאט ניו-יארק אברהם בים (א איד), שלוחים פון פארשידענע שטאטן, סטייטגאט (ער איז דאכט זיך אן אסעמבלימען פון ניו-יארק, ויש אומרים אז ער איז דער בעל הבית פון ברוקלין - איך ווייס ניט גענוי), און נאך פארשידענע אורחים, יעדער טראגט צו א פאפיר מיט א באגריסונג, די שלוחים טראגן צו מתנות פון זייערע

רפאל נחמן ועלקא שיחיו דובאו

צוגערופן הרב חודקובין – און עפעס עם געזאגט – וועגן פירות – האט מען גלייך אוועקגעלייגט אויפן טיש א פקעלע מיט געטריקנטע פירות, און אד"ש האט אנגעהויבן (בלי הקדמת ניגון) א מאמר כעין שיחה ד"ה ארבעה ראשי שנים הם וכו'. דערנאך האט מען געזונגען די נייע ניגון "יפרח בימיו", און אד"ש האט טועם געווען פון די מזונות, פון די וויין, און פון די פירות.

די צווייטע שיחה האט זיך אנגעהויבן בשעה 7:37 וועגן ט"ו בשבט און האט געדויערט 12 מינוט. דערנאך האט מען געזונגען דעם ניגון ופרצת. די דריטע שיחה האט זיך אנגעהויבן 7:56 וועגן פרשת יתרו, משה, ואתה תחזה, און האט געדויערט 24 מינוט. דערנאך האט מען געזונגען א ניגון שמחה פאר 5 מינוט.

די לעצטע שיחה (די פערטע – עם המאמר בכלל) – איז געווען א שיחה מבהילה! איך האב ממש ניט קיין ווערטער אויף איבערצוגעבן דאס... דאס איז אלץ בהמשך צו דער כתבה וועלכע איז געווען אין "פארווערטס" – ווי כ'האב אייך פריער געשריבן. מען זעט ווי דעם רבי'ן קאסט עס ממש געזונט... ווייזט אויס אז דער ענין איז אסאך מער טיפער, איידער מען קען עס זען אויבן אויף – לויט די אותיות וואס אד"ש זאגט ארויס... און דער עיקר – טאמער ח"ו עס וועט אנרירן אין די מבצעים – אז איין איד ח"ו וועט ניט וועלן לייגן קיין תפלין... אזוינע אותיות... – מיט דעם רבי'ן דעם שווער – מיט דעם רבי'ן נ"ע, מיט דעם אלטן רבי'ן, מיט דעם בעל שם טוב, מיט אחי' השילוני, מיט אליהו הנביא, מיט משה רבינו, מיט עצמות ומהות... **איך גיי מיט, מיט יעדן טאנקיסט...**

און האט ווייטער געגעבן מחלק זיין דולר'ן פאר די וועלכע האבן יו"ד שבט ניט באקומען (דיבר שיחה קצרה ע"ז בשעה 8:53). אד"ש האט מחלק געווען פאר 11 מינוט. ובסיום געהייסן זינגען דעם רבי'ן מהר"ש'ס ניגון, ניגון אדה"ז (בבא רביעית פ"א), ניע זשוריצי, אני מאמין (בשעה 9:15), אמר ברכה אחרונה והזכיר שיאמרו, ובסוף התחיל בעצמו ופרצת, ויצא מביהכ"נ בשעה 9:18 און האט שטארק געמאכט מיט די הענט ביציאתו.

יא, נאך דעם מאמר האט אד"ש טועם געווען מזונות, יין און די פירות – און וואס ס'איז געבליבן פון די פירות האט ער געשיקט פאר רש"ג'ן און די איבעריקע צוטיילן צווישן די זקנים.

ב"ה מוצט"ק פ' יתרו כ' שבט ה'תשל"ה. ברוקלין, ניו-יארק.
א גוטע וואך!

געדאוונט מעריב (אויבן אין זאל), און נאך הבדלה זיינען מיר ערשט געגיינגען עסן. (איך האף אז כ'וועל אייך צושיקן א הנחה פון די שיחות). די ערשטע שיחה איז געווען וועגן שבת פ' בשלח, שבת שירה. די צווייטע שיחה איז געווען וועגן דעם שינוי פון היי-יאריקע קביעות, בי"ג שבט (די יארצייט פון אמו נ"ע), און וועגן "חנוך לנער" און אויף די צוואות. דערנאך האט דער רבי געהייסן ר' דובאו פון ענגלאנד צו זינגען א ניגון. דערנאך האט אד"ש גערעדט אויפ'ן סיום פון מס' סנהדרין. דערנאך איז געווען א מאמר כעין שיחה ד"ה היושבת בגנים. דערנאך זיינען צוגעגיינגען די חתנים מיט די בוטלאך, און אד"ש האט אויך געטיילט משקה צו די אורחים. די לעצטע שיחה האט אד"ש געפרעגט די קשיות אויף רש"י און אויפ'ן זהר, און בהמשך לזה איז געווען א פייערדיקע שיחה מיט מאדנע לשונות... בקשר לזה (וואס אד"ש האט שוין גערעדט וועגן עם בההתועדות דיו"ד שבט שהדפיס בעיתון נגד הטאנקים) וואס אין נעכטיקע צייטונג ("פארווערטס") איז געווען געדרוקט א כתבה "טערראר און כולגאניזם אין דער אידישער גאס" – כתבה נגד ליובאוויטש... – עס איז געווען מורא'דיק צו הערן ווי אד"ש האט זיך געשטעלט קעגן דעם מיט דער מחאה (די גאנצע שול האט געהערט מיט פארכאפטע אטעמס). (אויב איך וועל קריגן די צייטונג – וועל איך אייך אי"ה צושיקן א קאפיע). אפשר בסיום פון דעם בריוו וועל איך פראוון בלי"נ איבערגעבן נקודות פון דער שיחה. נאך מנחה האט אד"ש אנגעהויבן אליין זינגען ופרצת.

איך בין זייער צופרידן וואס דו, לאה, טוסט אזוי פיל אין מבצע הדלקת הנרות – בזכות זה וועסטו אויך זיין צווישן די ערשטע טאנקיסטקעס וועלכע וועלן מקבל זיין פני מ"צ.

התועדות ט"ו בשבט יום ב' תשל"ה
ב"ה יום ב' (אור ליום ג') ט"ו בשבט ה'תשל"ה
א סאך נייעס.

מיט עטליכע שעה צוריק האט זיך געענדיקט די התועדות (נאך בייטאג, צי אינדערפרי, האט מען שוין געוואוסט אז עס וועט זיין א פארבריינגען). עס האט זיך אנגעהויבן 7:09 אזיגער אווענט. (זיכער וועט איר הערן א טייפ אי"ה – איך רעכן אז דער שידור איז געווען נאר אין כפר חב"ד).

אריינגענדיק אין שול און זעצנדיק זיך אויפן ארט – האט אד"ש גלייך ארויסגענומען די טיכעלע... האט